

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Casus LXXXVII. De voto castitatis, ejúsque dispensatione, & irritatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

CASUS LXXXVII.

*De voto castitatis, ejusque dispensatione, & irri-
tatione.*

Martinus in juventute votum castitatis emisit, quod etiam juramentò firmavit. Verùm cum modò non modicas difficultates experiatur servandæ castitatis, cupiens inire matrimonium, dispensationem voti à Pontifice petit, nulla facta mentione juramenti, qua obrenta matrimonium contrahit cum Rosina pariter voto castitatis obstricta, sed ignorato à Martino.

QUÆR. I. An potestas delegata dispensandi in votis, vel ea commutandi se extendat etiam ad vota juramentò firmata, & an dispensatio voti à Martino, tacito juramento, petita, & obrenta subreptitia sit, & nulla?

QUÆR. II. An, & qualiter votum simplex castitatis ante matrimonium emissum, matrimonium, ejusque usum impediatur?

QUÆR. III. An maritus irricare possit votum simplex castitatis ab uxore ante initum matrimonium emissum, aut constante matrimonio editum, & quænam alia?

507

AD I. Q. Membr. I. respondent non nulli cum Soto l. 8. de Just. q. 1. a. 8. negativè; quia votum, & juramentum sunt duo vincula; duo autem vincula sunt unò fortiora, C. 1. de treg. & pace: Unde & S. Th. 2. 2. q. 89. a. 9. ad 1. ait juramentum addi voto, ut per duas

res immobiles major firmitas habeatur. Ergo privilegium concessum ad dispensandum in votis non extenditur etiam ad juramentum, cum facultas dispensandi sit odiosa, & strictæ interpretationis.

Alii cum Emm. Sà *V. votum n. 16.* docent habentem potestatem dispen-

dispensandi, vel commutandi vota posse etiam dispensare, vel commutare juramenta soli Deo præstita seu vota juramentò firmata. Moventur, quia dispositum in uno æquiparatorum censetur dispositum in altero, l. *Tantum ff de ser-vo corrup. l. si quis seruo Cod. de sur-tis, Gl. C. si postquam Verb. Confirmatione de elect. in 6.* Atqui quoad hæc privilegia hujusmodi juramenta, & vota æquiparantur, eò quòd obligatio ex virtute Religionis tam voti, quàm juramenti soli Deo præstiti tantum Deo acquiratur, tanquam Creditori; adeoque facultas concessa ad vota, etiam ad hæc juramenta extendetur, perindeque tunc esset, ac si idem votum repeteretur: atqui si idem votum tantum repeteretur, potens dispensare, aut commutare vota, posset utique etiam tale votum repetitum commutare, eò quòd sæpius repetitum nullam novam obligationem induceret, sed solam pristinam confirmaret, ut notat Azor lib. 11. *inst. mor. c. 14. q. 1.*

§08 Sed melius, veriùsque alii cum Sanch. l. 8. D. 2. sub distinctione respondent, conceduntque privilegium commutandi, aut relaxandi vota extendi etiam ad vota juramentò firmata, quando juramentum præstatur ad voti emissi confirmationem; secùs si juramentum præstetur non in voti confirmationem, sed independenter ab

R. P. Leonardelli Soc. Jesu.

illo. Ratio prioris partis est, quòd ad dispensandum in iis juramentis, illave commutanda nullà opus sit facultate circa ipsa juramenta directè, sed satis sit facultas circa votum in eis virtute inclusum, quo sublato per dispensationem, aut eo commutato consequenter, & quasi per accidens destruitur, vel commutatur juramentum, utpote quod tanquam accessorium innitebatur illi promissioni, seu voto, tanquam fundamento, sive suo principali, quo proin principali, seu voti vinculo per dispensationem sublato, cessat juramentum, seu accessorium. Ratio posterioris partis est, quia, si juramentum non præstatur ad votum confirmandum, sed independenter ab illo, tunc sunt duo vincula diversæ speciei, nec unum pendet ab alio, unde sublato voti vinculo, non tollitur hoc ipso vinculum juramenti, sed manet, cum duo vincula fortiora sint uno solo, quod privilegium duntaxat concedit.

Ad 1. Q. Membr. 2. R. dispensationem voti à Martino, tacito juramento, petitam, & obtentam non subrepticam, sed validam esse. Ratio colligitur ex suprà dictis, quia, cum juramentum illud superadditum fuerit voto ad illud confirmandum, solum votum tunc indiget dispensatione, còque sublato cessat juramentum, tanquam accessorium, quod corrui-

A a a a cessan-

cessante suo principali; Nec taciturnitas juramenti, quod etiam habet in se inclusam promissionem, versatur circa dispensationis substantialia. Aliud tamen est, quando juramentum, non in voti confirmationem, sed independentem ab illo emissum est, tunc enim ad vitandam dispensationis subreptionem necesse foret, utriusque vinculi mentionem facere ob rationes pro prima opinione relatas, quia cum sint duo diversa vincula, utrumque dispensatione indiget, nec dispensatio, cum sit odiosa, & stricti juris, extenditur ad separabilia, qualia sunt votum, & juramentum; nec ipsa intentio dispensantis se ad vinculum extendit, quod verè ignoratur.

510 Ad 2. Q. R. votum simplex castitatis emissum ante initum matrimonium, illud quidem impedire, ne licitè incatur, non tamen illud irritare. Patet id ex *C. Consultit, C. Rursus qui Clerici, vel vovent, C. unico de voto in 6.* atque adeò licet Ecclesia matrimonia ita contracta irritare potuisset, non tamen id fecit, sed valida esse declaravit. Et ratio ulterior est; quia votum simplex castitatis non corporis traditionem, sed solam promissionem importat, manente vero dominio apud voventem; promissionis autem natura ea est, ut impediatur licita translationem domini rei promissæ in alterum, utpote quæ adversatur fidei alteri

præstitæ, non tamen illam irritam reddit, utpote quæ facta est à vero Domino. Matrimonium tamen illicitè initur, ita ut non tantum votò obstrictus graviter peccet, sed etiam scienter contrahens cum habente votum castitatis, utpote qui alterius peccato cooperatur, estque Socius, & particeps illius. Imò cum votum illud sit impedimentum matrimonii, quod necessario debet inter duos consistere, utrumque contrahentem afficit, teneturque uterque ab eo incundo abstinere.

Ad usum matrimonii quod at- 511
tinet, qualiter nempe votum ante initum matrimonium emissum usum illum impediatur?

R. Cum communi DD. consummato jam semel matrimonio obligari conjugem voto obstrictum petenti debitum reddere. Ratio est, quia non obstante voto verum corporis sui dominium transtulit in alterum conjugem, qui proin per tale matrimonium, ut ut Sacrilægum, verum in alterius corpus dominium, & jus ad debitum petendum acquisivit: Cum autem major sit obligatio matrimonii, per quam fit hæc actualis corporum traditio, & domini translatio, quàm sit voti simplicis, quod meram importat promissionem, ideò non obstante voto, petenti reddere tenetur.

An

An autem etiam debiti petitiō licita sit conjugii voto astricto, non æquè liquet, sed controversum est. Non pauci cum Gloss. C. fin. 27. q. 1. Cardinal cap. Rursus citt. Alex. de Nevo ibi n. 22. Jo. Andr. n. 6. Anchar. n. 2. Gerson 2. part. in regul. mor. tract. de matr. alphab. 25. littera I. Angelo matrim. 3. impedim. 5. n. 3. Veracrux 1. p. specul. a. 15. concl. 2. Matienzo n. 151. aliisque, præsertim antiquioribus, teste D. Bonavent. dist. 38. a. 2. q. 2. asserunt, posse conjugem voto simplici castitatis obstructum, ubi semel matrimonium consummavit, deinceps debitum petere, perinde ac si non vovisset. Rationem dant. 1. Quia consummato semel matrimonio non amplius potest vovens continentiam, quam promiserat, servare: ergo sicut non obstante voto non solum potest, sed tenetur reddere, poterit etiam petere; cum non minus unum, quam alterum adverteretur castitatis voto.

2. Quia votum non obligat ultra voventis intentionem; voventis autem intentio non fuit servare castitatem in matrimonio, sed extra illud: ideoque inuito, & consummato matrimonio petere poterit. 3. Quia major difficultas superveniens voto liberat voventem ab ejus obligatione: inposito autem casu supervenit, major difficultas, quia inuito matrimonio longè difficilior est castitatem

servare ob mutuam thori cohabitationem, sicque vovens maximo graviter peccandi periculo expositus erit, & matrimonium reddetur onerosum alteri conjugii, qui solus semper petere cogetur. Et hanc sententiam ait citt. Alex. de Nevo esse fortè veriore, & æquiore, quamvis petenda sit dispensatio, eò, quòd opposita sententia sit communis DD. ita ille; Angelus verò citt. dicit, non minus veram esse, quam oppositam sententiam, quam non esse improbabilem censent Enm. Sà Summ. Verb. debitum conjugal. & Vega 2. tom. c. 129. Cas. 118. & Cas. 51.

Verùm tenendum, dicendumque est, Conjugem ita voto ligatum toties mortaliter delinquere, quoties debitum petit sine legitima dispensatione. Ita D. Thom. 4. d. 38. q. 1. a. 3. questiunc. 2. ad 4. D. Bonav. a. 2. q. 1. in fin. & dist. 32. in princ. Albert. Magnus 4. dist. 38. a. 15. Cajetan. Summ. Verb. Matrimonium cap. ult. Paludan q. 3. a. 5. Durand. d. 15. q. 11. n. 12. Tolet l. 4. Summ. cap. 18. Sotus 4. dist. 38. q. 2. a. 1. Concl. 3. dicens oppositam sententiam esse improbabilem. Valentia 2. 2. Disp. 6. quæst. 6. de voto, p. 4. Sanch. l. 9. D. 33. Laym. l. 5. tr. 10. p. 4. c. 3. Emm. Sà l. c. Sylvest. V. debitum q. 9. Abb. 1. c. n. 6. Prap. n. 6. Nav. Summ. 16. n. 30. Covar.

4. *decret. 2. part. cap. 3. §. 1.* Scotus 4. *dist. 38. §. consimiliter.* Adrian. Ledesm. uterque, Rosell. Tabien. aliique quàm plurimi, tum ex Theolog. tum ex Jurisperitis. Ratio communissimæ hodie sententiæ est; quia vovens castitatem simpliciter obligat se ad abstinendum ab omni actu venereo, & idcirco tale votum, imitatur naturam præcepti negativi, ejusque obligationem includit, quod semper, & pro semper obligat, in quantum servari potest: atqui potest hinc servari à conjugate votum castitatis habente, abstinendo scilicet à debiti petitione; ergo. ac proinde licet contracto jam matrimonio teneatur vovens reddere ratione vinculi fortioris, non tamen petere poterit, cum id liberum sibi sit, nec ad id per se loquendo constringatur lege matrimonii, prout tamen constringitur ad reddendum petenti, & jure suo, cui per votum præjudicari non potuit, uti volenti, saltem post primum Bimestre.

Conf. ex cap. quidam de convers. conjug. ubi dicitur, eum, qui renitente uxore professus est, quamvis professio fuerit irrita, obligari ad votum castitatis in ea professione emissam, in quantum se potuit obligare, nimirum ad non exigendum debitum, quod in ejus potestate erat; non red-

dere autem non erat in ejus, sed in mulieris potestate: ergo & alius voto castitatis ligatus tenebitur non petere, cum id sit in ejus libera potestate, & votum, quantum potest, servare. Unde

Ad rationes in contrarium adductas R. ad 1. talem conjugem, quamvis continentiam integrè servare non possit; teneri tamen ad partem sibi possibilem, & quantum potest; potest autem servare quoad debiti petitionem, cum id sit in ipsius libera potestate, nec petere teneatur. Ergo.

Ad 2. N. min. quia vovens absolute castitatem obligat se ad omnem sibi possibilem castitatem, & abstinendam ab omni actu venereo, sive petendo, sive reddendo, & licet etiam reddendo agat contra votum, id materialiter duntaxat se habet, cum excusetur à culpa formali ob majus matrimonii vinculum, vi cuius juri alterius acquisito satisfacere tenetur.

Ad 3. R. difficultatem majorem extrinsecam, & quæ in objecto ipsius voti non includitur, excusare ab ejus obligatione; non item excusare difficultatem intrinsecam, & formaliter in ipsius voti objecto inclusam, qualis est abstinere ab omni actu venereo possibili respectu voti continentiam; Nec refert, quod ma-

matrimonium sic aliquantulum onerosum redderetur, nam ipse sui oneris, si quod est, in culpa fuit, & onus hoc facile tollere potest petendo dispensationem, per quam & periculo peccandi, si quod foret, obviare poterit, eamque sine recurſu ad Pontificem, & sine incommodo impetrare à Religioſis privilegio hac in parte dispensandi gaudentibus; quales sunt Religioſi mendicantes approbati ab Ordinario, & à ſuis Provincialibus ad hoc munus deputati, quibus à diverſis Pontificibus, Julio II. Eugenio IV. Pio V. Martino V. &c. conſeſſum eſt, ut in foro conſcientiæ diſpenſare poſſint ad petendum debitum cum iis conjugibus, qui inter ſe affinitatem contraxerunt, ex adulterio ſcilicet cum alterius conjugis conſanguinea commiſſo, atque cum iis, qui ante initum matrimonium caſtita- tem voverant. Accedit, quòd ut notat Suarez l. 6. c. 4. n. 7. ſi onerosum ſit marito ſemper petere, idque ægrè ferat ita, ut ob eam cauſam minuatur amor, & diſcordia excitetur, dici poſſit, ceſſare pro tunc voti obligationem quoad debiti petitionem, ne ſit majoris boni impleditiva.

513 Ad 1. Memb. Q. 3. R. cum communi DD. contra Joan de Friburgo *Summ. Confeſſ. l. 1. tit. 8. q. 35.* non poſſe maritum irritare votum caſtita- tis ab uxore ante matrimonium emiſſum; eſto alia uxoris vota ſaltem ſibi præjudi-

cantia, & non realia, juxta complurium ſententiam irritare poſſit. Ratio eſt; quia tale caſtita- tis votum continet obligationem non exercendi actum venereum, ſive reddendo, ſive petendo, ſed abſtinendi à petitione, & redditione, venereisque delectationibus: at qua parte continet abſtinentiam à debiti redditione, non indiget irritatione; quia ad hunc effectum extendi non po- teſt ob alterius præjudicium, cum fortiori matrimonii vinculo conſtringatur reddere. Qua parte verò continet obligationem abſtinendi à petitione debiti, votum firmum eſt, & à viro irritari nequit; tum quia, ut notat Suarez *tom. 3. de Relig. l. 9. c. 8.* Secundum hanc partem marito non præjudicat; tum quia materia petendi non eſt viro ſubjecta, ita ut prohibere poſſit, aut præcipere debiti petitionem, ſed mulier quoad hoc libera eſt, & ſui juris, nec actus liber, quo mulier eam ſibi obligationem impoſuit, eſt ſub viri dominio, ac poteſtate, cum jam ſit Deo conſecratus, & quando fuit elicitus, non potuerit à viro prohiberi, ne eliceretur. Et hanc ſententiam amplectitur etiam Sanchi l. c. D. 39. quoad votum ante matrimonium editum, licet contrarium teneat quoad votum poſt matrimonium emiſſum, eò quòd tunc voluntas uxoris ſit viro ſubjecta. Ex dictis collig. ex voto caſtita- tis ante matrimonium edito tripli-

cem emanare effectum, ut notant S. Bonav. Sylv. Palud. Cajet. Perez, Sorus, Navar. Sanch. aliique. 1. Si conjux voto ligatus cum alia fornicetur, reum esse ultra adulterium Sacrilegæ violationis voti.

2. Teneri sub mortali abstinere à debiti petitione. 3. Altero conjuge defuncto teneri omninò castitatem servare, quia tunc jam cessavit fortius matrimonii vinculum, quod cogebat debitum reddere; vel, si velit ad secundas nuptias transire, petere dispensationem.

514 Ad 2. Membr. Q. 3. Complurium DD. sententia cum Soto l. 7. q. 3. a. 1. Abb. in C. scriptura n. 8. de vot. Palud. in 4. dist. 38. q. 3. a. 1. Concl. 6. Emm. Sà V. voti irritatio, n. 1. Sanch. l. 9. D. 39. Rosell. V. votum, n. 8. Manuel, Ant. Gomez, Vega, Arrag. &c. affirmat, posse, maritum omnia vota uxoris constante matrimonio emissa irritare, atque adeò etiam votum castitatis, seu non petendi debitum. Moventur. 1. ex cap. 30. Numer. ubi textus eodem modo loquitur de voto uxoris, ac de voto puellæ existentis in domo paterna.

2. Ratione; quia uxor ex primæva matrimonii institutione subiecta est viro in omnibus, sicut Ecclesia subiecta est Christo, ad

Ephes. 5. ergo omnes ejus actiones viro subiectæ sunt. 3. Quia vir est caput mulieris, & uxor est sub viri potestate, Gen. 3. omnes autem actiones corporis capiti subduntur, ab eoque gubernantur: unde fit, ut viri sit dirigere, & gubernare voluntatem uxoris, ne imprudenter voteat, sitque ita consultum levitati, & inconstantia mulierum in votendo: ideòque vir dominium, vel quasi dominium habet in uxoris voluntatem, & non tantum in materiam promissam. Et quamvis quoad actum conjugalem vir, & uxor pares sint, ac in cæteris vir est caput mulieris, exigitque mutuus amor, & pax, ut mulier plenè in omnibus sit viro subiecta, neque velle, neque nolle habeat, nisi secundum viri beneplacitum: ac proinde poterit omnia ejus vota irritare, sicut Prælati vota sui Religiosi, & pater vota filii impuberis. Et huic sententiæ favet etiam S. Thom. 2. 2. q. 88. a. 8. ad 3.

Alii eò contra quàm plurimi cum Navar. cap. 12. n. 64. Palao D. 2. de vot. pun. 6. Less. l. 2. cap. 40. dub. 15. Suarez. l. 6. de voto c. 4. & l. 3. cap. 6. Laym. l. 4. tr. 4. c. 7. Valent. 2. 2. D. 88. & Disp. 6. q. 6. n. 6. Azor. l. 11. c. 17. q. 12. Sylvest. V. votum, 5. q. 1. Bonacin. D. 4. q. 2. p. 7. §. 2. Cajet. V. votum, uterque Ledesin, Durand, Palud. Lop. &c. cen-

consent, sola ea vota uxoris posse maritum irritare, quæ usui matrimonii, educationi prolis, & gubernationi domesticæ præjudicant. Ratio est; quia ex nullo jure neque naturali neque positivo efficaciter colligitur, mulierem subjectam esse viro simpliciter, & in omnibus actionibus personalibus alioquin liberis, & quæ usum matrimonii, educationem prolis, & domesticam gubernationem non impediunt, sed solum eatenus, quatenus vinculum matrimonii exigit, ut alter alteri conjugii jura tribuat, & in vitæ Societate, liberorum educatione, ac familiæ administratione mulier viro tanquam capiti subjecta existat; hæc enim subjectio oritur ex ipso matrimonii contractu, ac proinde commensurari debet fini ipsius matrimonii: atqui plures sunt actiones, quæ prædicto fini non officiant, nempe observatio divinorum præceptorum, moderata pœnitentia, brevis oratio, S. communio, eleemosyna ex propriis bonis &c. quibus nec juri conjugali nec domesticæ gubernationi ullum præjudicium affertur: ergo ad hæc facienda absoluta libertate poterit uxor se voto firmiter obstringere.

515 Ex his duabus sententiis satis probabilibus, præplacet posterior; cum ejusmodi uxoris subjectio,

sive dependentia voluntatis nullo jure videatur esse satis fundata, non naturali, aut gentium (quo modo voluntas filii impuberis subditur voluntati sui patris) quia in mulieribus longè major rationis discretio reperitur, quàm in impuberibus, alioquin etiam ipsæ, si uxoratæ non sint, subjiciendæ forent tutoribus. Neque in jure positivo, cum nullum ex Stet; Neque ex mutuo conjugii pacto, & vinculo; quia illud tantum se extendit ad corporis usum, & familiæ administrationem, ut dictum est supra.

Neque argumenta in contrarium allata id evincunt.

Ad 1. enim ex illo *cap. 30. Nem.* desumptum, R. legem illam esse cæremonialem, latamque pro illo populo, ac proinde cessasse, unaque cum aliis ejusmodi abolitam esse. Dein ibi fit tantum mentio eorum votorum, quibus corpus uxoris affligitur, ac proin quæ marito jus in corpus uxoris habenti præjudicium aliquod afferunt: unde *vota abstinentiæ* appellabantur, ut indicat S. August. q. 59.

Ad 2. Exratione depromptum, R. tantam illam subjectioem ex nullo jure sufficienter probari; satisque esse, si uxor subjecta sit viro in omnibus, quæ ad usum
con-

conjugii, & domûs gubernationem attinent, non in aliis: imò in usu matrimonii æquè vir subditus est uxori, ac uxor viro, cum in hoc sint pares, *C. Gaudemus de divort. C. si quis uxorem, 32. q. 1.* ac proinde sola ea vota, quæ domûs gubernationi, & ului matrimonii præjudicant, poterit maritus irritare.

Ad 3. Idem R. naturali autem levitati, & indiscretioni, qua mulieres solent se votis implicare, sufficienter provisum est, si maritus potestatem habeat irritandi earum vota, quæ domûs gubernationi, & juri matrimonii præjudicant. Nec alia subjectio necessaria esse videtur ad pacem, mutuûmque amorem conjugum, etsi maritus non habeat potestatem omnia uxoris vota irritandi; quamquam & alia ejusmodi vota uxoris poterunt desinere obligare, si maritus contradicat, &

iniquo animo ferat; non quòd mariti contradicentis auctoritate irrita reddantur, sed quòd majus tunc pacis bonum impediatur, ut suprâ ex Suarez notavimus; ac proin postea sublato impedimento, seu soluto matrimonio, reviviscere, cum non fuerint legitime, ac proprie irritata, sed duntaxat suspensa.

Ex hætenus dictis etiam patet, juxta hanc secundam probabilior sententiam non posse maritum irritare votum uxoris non petendi debitum constante matrimonio emissum; quia hoc votum quoad petitionem debiti non præjudicat marito, nec materia petendi illi subjecta est, ita ut prohibere, vel præcipere possit debiti petitionem, ut suprâ dictum est; cum mulier in hoc sit libera, & sui juris, nec per se loquendo petere teneatur.

